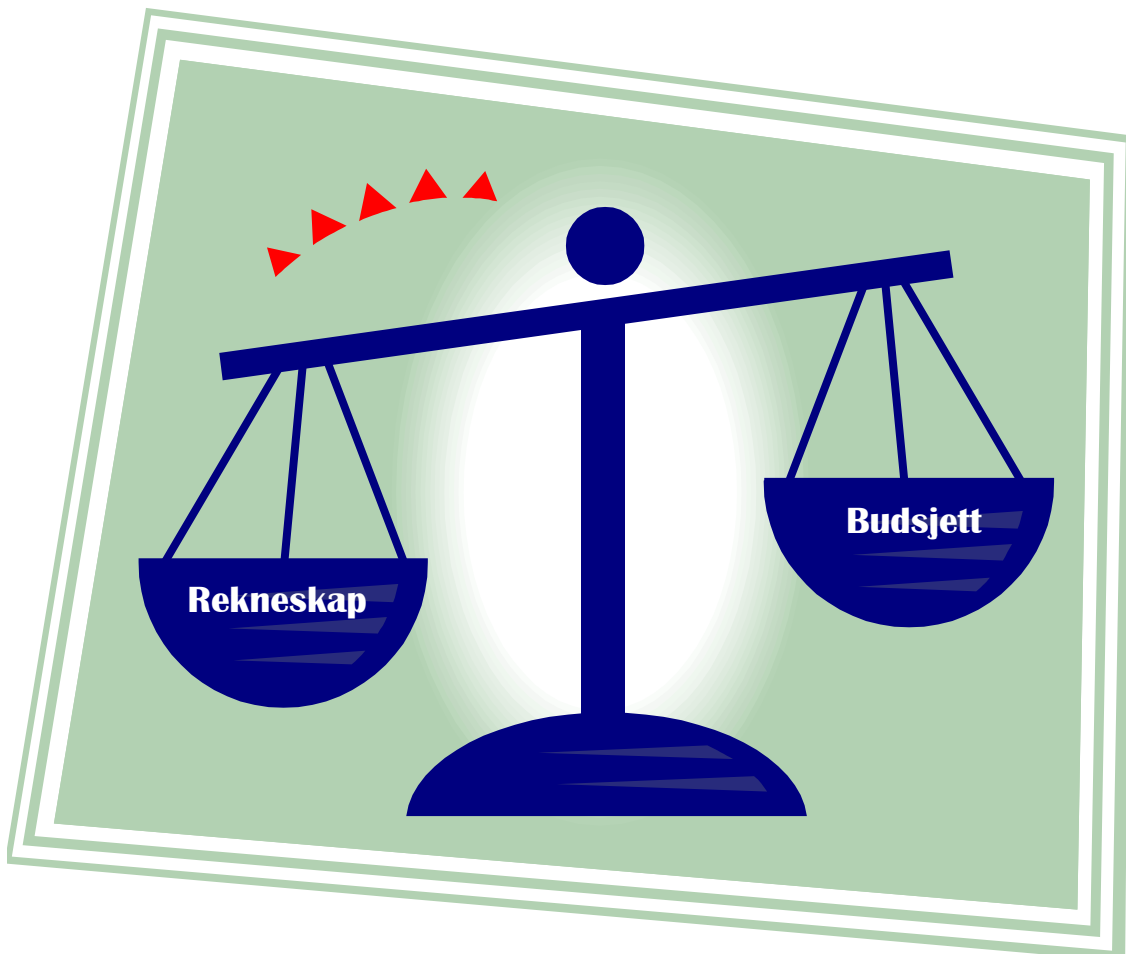

FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT

Økonomisk rapportering

HERØY KOMMUNE

Søre Sunnmøre Kommunerevisjon IKS

- integritet, kvalitet og kostnadseffektivitet –

Forord

Søre Sunnmøre Kommunerevisjon IKS legg med dette fram forvaltningsrevisjonsprosjektet; **”Økonomisk rapportering – Herøy kommune”**. Prosjektet er utført i henhold til standard for forvaltningsrevisjon -RSK001.

Forvaltningsrevisjon er ei lovpålagd oppgåve for alle kommunane i Noreg, og formålet med forvaltningsrevisjonen kjem fram av kommunelova §77 nr.4 :

” (...)Kontrollutvalget skal videre påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og at det blir gjennomført systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

Formålet med forvaltningsrevisjon er å sette eit kritisk søkelys på dagens situasjon og peike på muligheiter for forbedring og vidareutvikling av den kommunale verksemd, samt avdekke eventuelle manglar.

Rapporten er utarbeida av Alf Marius Grønnevik, med innspel frå kollegaer i Søre Sunnmøre Kommunerevisjon IKS. Det er føreteke vurderingar av uavhengigheit og objektivitet vedkomande dette prosjektet.

Kommunerevisjonen vil takke administrasjonen i Herøy kommune for nødvendig bistand i arbeidet med prosjektet.

Ulsteinvik, 14.02.17

Alf Marius Grønnevik

Forvaltningsrevisor

Innhold

SAMANDRAG	4
1 INNLEIING	8
1.2 Målsetting og problemstilling.....	8
1.3 Revisjonskriterium	9
1.3.1 Kommuneleva	9
1.3.2 Forskrift om årsbudsjett	10
1.3.2 Økonomireglement Herøy kommune:	11
1.3.3 God forvaltningskikk.....	12
2 Metode og gjennomføring	13
2.1 Dokument.....	13
2.2 Verifisering av data.....	13
2.3 Avgrensing	13
3 Problemstilling 1.....	14
3.1. Fakta	14
3.1.1 Rapporteringsrutinar	14
3.1.2 Er rapportane informative.....	14
3.1.3 Verbale beskrivingar:.....	15
3.1.4 Vesentlege avvik.....	16
3.1.5 Resultatmål.....	16
3.2. Vurdering og konklusjon.....	17
3.2.1 Rapporteringsrutinar	17
3.2.2 Er rapportane informative.....	17
3.2.3 Verbale beskrivingar	18
3.2.4 Vesentlege avvik.....	18
3.2.5 Resultatmål.....	19
4 Problemstilling 2.....	20
4. 1 Innleiing:.....	20
4.2 Fakta – driftsrekneskapen pr. avdeling	20
4.2.1 Fakta 1.tertial	20
4.2.2 Fakta 2.tertial	23
4.2.2 Fakta - Samanstilling prognoser – årsresultat	25
4.2.3 Vurdering og konklusjon.....	26
5 Problemstilling 3.....	27
5.1 Fakta	27
5.2 Vurdering og konklusjon.....	32
6 Anbefalingar	32
7 Rådmannen sin kommentar	33

SAMANDRAG

Innleiing:

Kontrollutvalet i Herøy kommune gjorde i sak 24/15 vedtak om å få utført eit forvaltningsprosjekt knytt til den økonomiske rapporteringa, og kvaliteten i høve denne. Målsettinga med prosjektet var å undersøke om kommunen har dekkande økonomisk rapportering og om kvaliteten var tilfredstillande. Det skulle vidare undersøkast budsjettstyringa/budsjettkontrollen. Rapporten er utarbeida i henhold til vedteken prosjektplan datert 08.06.15. Kontrollåret var 2015, då rekneskapen 2016 ikkje var avslutta.

1. Rapporterer administrasjonen til kommunestyret i samsvar med kommunelova og evt. interne retningslinjer/reglement?

Rapporteringsrutinar:

Kommunestyre

Det går fram av eige budsjettreglement og kommunelova med tilhøyrande budsjettforskrifter § 10 at administrasjonen skal legge fram rapport for kommunestyret minst 2 gongar pr. år. I kommunen sitt økonomireglement går det fram at i løpet av året skal kommunestyret handsame tertialrapport pr. 30 april, tertialrapport pr. 31.august og årsrekneskapen innan 1. juli.

Gjennomgangen av dokumentasjonen for rapportering til kommunestyret viser at administrasjonen har rapportert to gongar i 2015 og rekneskapen blei behandla i kommunestyret 22.06.16. Kommunen har for rekneskapsåret 2015 rapportert etter dei vedtekte rutine og rekneskapen har vore handsama innanfor kommunen sin eigen frist og kommunelova med tilhøyrande føreskrifter (1 juli).

Formannskap

Det gjekk fram av økonomireglementet til kommunen at i tillegg til dei to hovudrapporteringane til kommunestyret skal det leggjast fram månadslege budsjettkontrollrapportar 7-9 gongar pr år. Ein registrerte at det har vore presentert 4 budsjettkontrollrapportar i 2015 der to av desse var tertialrapportar. Månadsrapporteringa har derfor vore mangelfull i 2015. Kommunen bør derfor sette i verk tiltak for å få på plass fleire rapporteringar kring månadsrapportering slik at ein følgjer kommunen sitt økonomireglement.

Herøy kommune har rapporteringsrutinar som i stor grad stettar lov, forskrift og økonomireglement.

Er rapportane informative:

Budsjettkontrollrapportane i 2015 er likt oppbygd og inneheld først verbal tilbakemelding frå områda/avdelinga med ei tabellarisk framstilling av økonomisk oversikt drift på hovudpostnivå og rekneskapskjema 1B som er ei økonomisk oversikt på

einings/avdelingsnivå. Deretter inneheld rapportane bl.a. ei verbal prognose ved årslutt der meir og mindreforbruk vert oppsummert, i tillegg til at konsekvensar for drift og økonomi vert belyst. På begge tertialrapportane er det lagt ved skjema frå budsjettmodul og verbal kommentar frå einingsleiarane/avdelingsleiar.

Rapporteringa skal gi relevant, påliteleg og forståelig informasjon og skal vise oppnåing og avvik sett i forhold til dei mål og premisser som er vedteke i årsbudsjettet. Ein registrerar at budsjettkontrollrapportane i 2015 ikkje er oppbygd på same mal som årsbudsjettet og rekneskapen i høve rekneskapsskjema 1A, men inneheld ei samantrekt økonomisk oversikt over drifta. Dette gjer det vanskeleg for brukaren av budsjettkontrollrapportane å samanlikne rapportane med budsjett og årsrekneskapen. I høve rekneskapsskjema 1B såg ein lik oppbygging.

I følge lov, føreskrifter og rettleiarar skal rapporteringa gjennomførast på det nivå som budsjettet er vedteke og minimum bestå av budsjett og rekneskap hittil i år, budsjett førre år og vedteke årsrekneskap i budsjettskjema 1A, og 1 B. Revisjonen meiner derfor at kommunen bør rapportere på rekneskapsskjema 1A slik det går fram av føreskrifter og rettleiarar.

Kommunen har i sitt økonomireglement ei oversikt over avdelingar/ansvarsområder som gjeld for kommunen. Denne oversikta er ikkje i samsvar med organiseringa kommunen har i dag, og ein bør endre denne oversikta/reglementet til gjeldande organisering.

Verbale kommentarar:

Økonomirapportane har ein verbal kommentar utarbeida av einingsleiar/avdelingsleiar for kvar enkelt eining/avdeling. Ein registrerte forskjellig kvalitet på dei verbale kommentarane til kvar enkelt avdeling i budsjettkontrollrapportane, og enkelte avdelingar hadde ikkje rapportert i det heile. Kommunen bør derfor utarbeide ein felles mal for korleis den verbale beskrivingane av den økonomiske situasjonen skal utarbeidast og kva emne/område avdelingsleiarane skal ha fokus på. Klare felles retningslinjer på korleis det skal rapporterast er også med på å gjere leiarane beviste på den økonomiske situasjonen og å få dei til å vurdere tiltak og løysingar der dette er behov. Dette gjeld også i høve rapportering knytt til vedtak, teneste og prosjekt som kommunen legg fram i egne tertialrapportar.

Vesentlege avvik – krav til tiltak:

Det går fram av kommunen sitt økonomireglement kapittel 6.1 at *"I tertialrapportane skal det gå fram om verksemda vert halden innanfor dei vedtekne budsjetttrammene. Dersom det ikkje er tilfelle må det setjast i verk tiltak for å vinne attende budsjettbalansen»*.

Budsjettkontrollrapportane 2015 viser at vesentlege avvik blir i stor grad kommentert særskilt, då det er signalisert vesentleg avvik og meirforbruk i begge budsjettkontrollrapportane som gjekk til kommunestyret. I første tertialrapport blei det ikkje foreslått tiltak frå administrasjonen, og kommunestyret vedtok ikkje noko tiltak i høve meirforbruket. I andre tertialrapport blei det foreslått å stramme inn på tilsetjing og

vikarbruk. Ved vesentlege avvik skal rådmannen foreslå tiltak, og vi vurderer dette som delvis gjennomført.

Resultatmål:

Det vert presentert resultatmål for dei ulike avdelingane i eigne tertialrapportar (ikkje budsjettkontrollrapportane). Måla er i stor grad konkrete og målbare i etterkant.

Resultatmåla vil kunne gi kommunestyret informasjon om kva avdelingane jobbar mot, og er eit godt supplement til den økonomiske rapporteringa.

2. Korleis er kvaliteten på den økonomiske rapporteringa?

For å vurdere kvaliteten på den økonomiske rapporteringa tok ein utgangspunkt i tertialrapporteringa til kommunestyret med tilhøyrande prognoser og årsrekneskapen. Desse blei vurdert opp i mot budsjett og sluttrekneskap pr. 31.12. Tabellen nedanfor viser sum avdelingar eksklusiv skatt/ramme/finans (sjå side 26 for detaljert tabell). Negativt tal er overforbruk, medan positivt tal er mindreforbruk.

Avdelingar	Prognose 1 tertial	Prognose 2 tertial	Resultat rekneskap/budsjett 31.12	Avvik prognose 2 tertial/resultat
Sum	-700 000	1 650 000	16 525 366	13 175 837

I prognose 1.tertial meldte avdelingane totalt ca 700 000 kr i meirforbruk, pr. 2. tertial meldte dei ca. 1,65 mill kr i mindreforbruk, sak fram lagt (29.09.15 i formannskapet og 19.11.15 i kommunestyret. Endelig resultat viste eit mindreforbruk på ca heile 16,5 mill kr ekskl. skatt /ramme/finans.

På bakgrunn av budsjettkontrollrapportane og endeleg resultat/rekneskap må ein konkludere med at budsjettreporteringa i 2015 ikkje har vore tilfredstillande både totalt sett og innanfor enkelte avdelingar, då fleire av avdelingane fekk vesentleg mindreforbruk som kunne vore omprioritert og rammene justert. Det går fram av kommunen sitt økonomireglement at kommunestyret skal sjølv utføre endringar i driftsbudsjettet dersom det oppstår meirinntekter, slike budsjettendringar har i svært liten grad vore gjennomført.

Kommunen bør utarbeide tilfredstillande rutinar for at meirinntekter som overstig rapporteringsgrensene i økonomireglementet, vert rapportert inn så raskt som råd slik at dei kan handsamast politisk. Når ein går i gjennom budsjettkontrollrapportane er det svært få avdelingar som har rapportert inn forventa mindreforbruk både pr. 1. tertial og 2. tertial. Det går fram både i kommunen sitt økonomireglement og forskrift om årsbudsjett at ved vesentlege avvik skal administrasjonssjefen rapportere til kommunestyre og det skal settast i verk tiltak. Det kan virke som at enkelte avdelingar er flinke til å rapportere om forventa meirforbruk i høve kostnadar, medan i liten grad rapporterer om forventa meirinntekter eller mindreforbruk.

3. Er budsjettstyringa/budsjettkontrollen tilfredstillande?

I 2015 hadde avdelingane (inkludert overføringar og eksklusiv skatt, og finans) eit mindreforbruk på ca. 16,5 mill kroner. Dette utgjer ca 3,6% i mindreforbruk i forhold til budsjettet. Ein registrerte store forskjellar mellom dei ulike avdelingane. 12 av avdelingane hadde mindre avvik (0-5%), 3 av avdelingane hadde større avvik (5-10%) og 4 av avdelingane hadde svært store avvik (over 10%) i rapportert mindreforbruk. Det er ikkje undersøkt om mindreforbruket er som ei følgje av meirinntekter som skulle vore til politisk handsaming, eller reelt mindreforbruk.

Det vart vurdert dei ulike utgiftene til avdelingane for å undersøke om desse var innanfor budsjettet eller evt. om det var meirforbruk. Dei utgiftene som vart undersøkte var:

- Løn og sosial utgifter
- Kjøp varer/tenester eigenproduksjon (som inngår i kommunale tenester)
- kjøp av varer /tenester framandproduksjon (som erstattar kommunale tenester)
- Overføringsutgifter

Fleire av kommunen sine avdelingar viste større budsjettavvik i forhold til vedtekte kostnadsrammer i 2015 og ein såg få tiltak, og/eller budsjettkorrigeringar i samband med meirforbruket (sjå kap 5 for detaljerte oversikter/tabellar av dei ulike utgiftene).

I dei tilfelle det er meirforbruk på kostnadssida som er finansiert med meirinntekter som etter reglementet kan disponerast administrativt, skal det gjennomførast administrative budsjettendringar. Dette er spesielt viktig dersom budsjettet skal vere eit styringsverktøy. Budsjett disiplinen og rapporteringa hos enkelte avdelingsleiarar har derfor ikkje vore god nok.

Anbefalingar

1. Kommunen bør sette i verk tiltak for å følgje opp økonomireglementet mht. månadsrapportering til formannskapet.
2. Kommunen bør rapportere på rekneskapskjema 1A i budsjettkontrollrapportane slik at ein kan samanlikne rapporteringa direkte med vedtekte budsjett og rekneskap.
3. Kommunen bør oppdatere økonomireglementet i høve gjeldande organisering (kap 2.2.2).
4. Kommunen bør vurdere å utarbeide ein felles mal for korleis dei verbale beskrivingane i budsjettkontrollrapportane skal utarbeidast, kva dei skal innehalde, og sikre at alle einingar/avdelingar rapporterer.
5. Kommunen bør utarbeide tilfredstillande rutinar slik at meirinntekter som overstig rapporteringsgrensene i økonomireglementet, evt. mindreforbruk vert rapportert inn så raskt som råd slik at dei kan handsamast politisk.

1 INNLEIING

Kontrollutvalet i Herøy kommune gjorde i sak 24/15 vedtak om å få utført eit forvaltningsprosjekt vedkomande den økonomiske rapporteringa og kvaliteten i høve denne. Føremålet med økonomisk rapportering er å sikre at den økonomiske utviklinga vert rapportert og avvik kommentert slik at administrasjon og politikarane kan sette i verk tiltak om naudsynt. Rapporten er utarbeida i henhold til vedteken prosjektplan datert 08.06.15.

1.2 Målsetting og problemstilling

Målsettinga med prosjektet er å undersøke om kommunen har dekkande økonomisk rapportering og om kvaliteten er tilfredstillande. Det skal vidare undersøkast budsjettstyringa/budsjettkontrollen. Ein organisasjon har ulikt rapporteringsinnhald avhengig av rapporteringsnivået, og intern rapportering vil vere meir detaljert enn til politisk nivå. Men det er viktig at grunnlagsdata for rapporteringa er korrekte og ajourførte for å unngå å trekke feil slutningar.

Rapportering:

God økonomistyring krev at rapporteringa er påliteleg og den må vere presentert på ein oversikteleg måte, og samanliknbart med det vedteke budsjettet jfr budsjettvedtaket. Det er tertialrapportering til kommunestyret som er utgangspunkt, og desse rapportane blei vurdert opp i mot budsjett og årsrekneskap.

Budsjettstyring/budsjettkontroll:

Vidare har ein vurdert budsjettstyringa til administrasjonen, dvs om budsjettet vert nytta som styringsverktøy opp mot planlagt aktivitet. God økonomistyring krev hensiktsmessige strukturar, gode system, rutinar og samhandlingskultur, og i dette ligg god budsjettering, avviksvurdering, rapportering og evt. iverksetting av tiltak.

Kontrollen i dette prosjektet er avgrensa til å vurdere avvik mellom prognose i tertialrapporteringane og årsrekneskap, samt korrigert budsjett og årsrekneskapen.

Følgjande problemstillingar blei utarbeida:

- 1. Rapporterer administrasjonen til kommunestyret i samsvar med kommunelova og evt. interne retningslinjer/reglement?**
- 2. Er kvaliteten på økonomirapporteringa tilfredstillande?**
- 3. Er budsjettstyringa/budsjettkontrollen tilfredstillande?**

1.3 Revisjonskriterium

Informasjon som er innhenta vert vurdert opp mot ulike revisjonskriterium i form av lover, forskrifter, reglement og andre relevante kommunale vedtak og retningslinjer. Kriteria er utleia frå autoritative kjelder i samsvar med krava i gjeldande standard for forvaltningsrevisjon.

Sentrale retningslinjer/lovverk i samband med økonomistyring og budsjettoppfølging vil vere:

Kommunelova:

- § 23. Administrasjonssjefens oppgaver og myndighet..
- § 46. Årsbudsjettets innhold.
- § 47. Årsbudsjettets bindende virkning.

Forskrift om årsbudsjett:

- § 6. Årsbudsjettets innhold og inndeling
- § 10. Budsjettstyring
- § 11. Endringer i årsbudsjettet
- § 12. Økonomiske oversikter

Forskrift om årsregnskap og årsberetning

Økonomireglement Herøy kommune

GKRS (god kommunal rekneskapskikk)

1.3.1 Kommunelova

Kommunelova

Formålet med lova er å legge forholda til rette for eit funksjonsdyktig kommunalt folkestyre, og for ein rasjonell og effektiv forvaltning av dei kommunale fellesinteresser innanfor ramma av det nasjonale fellesskap og med sikte på ei bærekraftig utvikling.

KL §23 omhandlar administrasjonssjefen sine oppgåver og myndighet.

Administrasjonssjefen er den overordna leiaren for den kommunale administrasjonen.

Administrasjonssjefen skal sjå etter at dei saker som blir lagt fram for dei folkevalte organ er forsvarleg utreda og at vedtak blir gjennomført.

KL §46 nr 4: Årsbudsjettet skal vere stilt opp på ein oversikteleg måte. Kommunestyre eller fylkestinget sine prioriteringar, samt dei målsettingar og premisser som årsbudsjettet bygg på, skal kome tydeleg fram.

KL §46 nr 8: Departementet har med dette punktet opna for å gi nærmare reglar om årsbudsjett og innstilling til årsbudsjettet. I desse reglane kan det bli stilt krav om oversikt over inntekter og utgifter for kommunen sin samla verksemd.

Kommunelova § 47 nr 1 og 2 :

«1. Kommunestyrets eller fylkestingets bevilgninger i årsbudsjettet er bindende for underordnede organer. Dette gjelder ikke for utbetalinger kommunen eller fylkeskommunen er rettslig forpliktet til å foreta, jf. § 46 nr. 1 tredje punktum.

2. Skjer det endringer i løpet av budsjettåret som kan få betydning for de inntekter og utgifter som årsbudsjettet bygger på, skal administrasjonssjefen, kommunerådets leder eller fylkesrådets leder gi melding til kommunestyret eller fylkestinget.

Kommunelova sett krav til administrasjonssjefen (rådmann) om å legge fram sak for kommunestyret ved vesentlig avvik mellom budsjett og rekneskap. Han skal gi tilbakemelding til kommunestyret ved endringer i budsjettet i løpet av året som kan få innverknad på dei inntekter og utgifter som årsbudsjettet bygger på.

Lova stiller ikkje direkte krav til økonomisk rapportering til faste tider, men det går fram av kommentardelen til kommunelova, henvisning til Ot.prp nr 43 at det skal rapporterast kvartalsvis, tertial eller adhock. Det er opp til kommunestyret å bestemme kor ofte rapporteringa skal skje.

1.3.2 Forskrift om årsbudsjett

Forskrifta vart gjort gjeldande for kommunar og fylkeskommunar frå 1. januar 2001, med visse unntak for kommunale føretak.

BF § 6: Omhandlar innhald og inndeling av årsbudsjettet. Det er og stilt krav til opplysning om grunnleggande prinsipp for årsbudsjettet.

BF § 10: Omhandlar budsjettstyring. Her går det klart fram at det er administrasjonssjefen/rådmannen som gjennom budsjettåret skal legge fram rapportar til kommunestyret som viser utviklinga i inntekter og innbetalningar og utgifter og utbetalningar i samsvar til det vedtekne årsbudsjettet. Kommentardelen krev at det vert rapportert jamt og minst 2 gongar i året. Dersom administrasjonssjefen finn grunn til å tru at det kan oppstå nemneverdige avvik i forhold til vedtatt eller regulert årsbudsjett, skal det i rapportane til kommunestyret foreslåast nødvendige tiltak.

Forskrifta § 10 kan oppsummerast slik:

- Rådmannen skal gjennom budsjettåret rapportere utviklinga i inntekter og utgifter i forhold til budsjettet.
- Rådmannen skal rapportere nevneverdige avvik frå budsjettet.
- Rådmannen skal foreslå tiltak.
- Føreslegne tiltak skal tas inn i rapport til kommunestyret.

BF § 11: Krev at kommunestyret gjer endringar i årsbudsjettet når forholda tilseier det.

BF § 12: Økonomiske oversikter

Kommunen og fylkeskommunen skal utarbeide økonomiske oversikter over typer av inntekter, innbetalinger og bruk av avsetninger, samt utgifter, utbetalinger og avsetninger. De økonomiske oversiktene skal bygge på de samme føresetnadane som det vedtekne årsbudsjettet.

De økonomiske oversiktene skal stillast opp i henhold til vedlegg 3 og 4 til denne forskrifta.

1.3.2 Økonomireglement Herøy kommune:

I kapittel 2 i økonomireglementet går det fram korleis økonomiplanen skal setjast opp og utarbeidast. Det går bl.a. fram at:

Utarbeidast etter ein fastsatt mal som bygg på avdelingane sine rekneskap for det føregåande året. Kommunestyret skal vedta driftsbudsjettet og investeringsbudsjettet på avdelingsområdet iht. obligatorisk oppstilling, jfr. budsjettforeskrifta vedlegg 1a, 2 og 4.

I kommunen sitt økonomireglement går det fram avdelingar og ansvarsområder som kommunen opererer under og som økonomiplan og årsbudsjettet skal utarbeidast etter.

I kapittel 6 i kommunen sitt økonomireglement går det fram informasjon om rapportering:

6.1 Periodisk rapportering

I løpet av året skal kommunestyret handsame følgjande rekneskapsrapportar:

1. *Tertialrapport pr. 30 april*
2. *Tertialrapport pr 31.august*
3. *Årsrekneskapen handsamast innan 1. juli.*
4. *Rapportering til formannskap og utval kvar månad*

I tertialrapportane skal det gå fram om verksemda vert halden innafor dei vedtekne budsjetttrammene. Dersom det ikkje er tilfelle må det setjast i verk tiltak for å vinne attende budsjettballansen.

6.2 Årsrapport

Årsrapporten skal arbeidast ut i samsvar med kommunelova § 48 nr 5. Årsrapporten skal handsamast saman med årsrekneskapen og innan 1. juli året etter. Årsrapporten skal arbeidast ut av ansvarleg for kvart ansvarsområde. Hovudvekta skal leggjast på å samanlikne oppnådde resultat med måla i årsbudsjettet og økonomiplanen. I tillegg legg ein vekt på å vurdere utviklinga i kommunen over tid (tidsserieanalyser, bruk KOSTRA- nøkkeltal der dei er tilgjengelege).

Årsrapporten skal i tillegg innehalde:

- *Opplysningar om tilhøve som ikkje går fram av rekneskapen*
- *Informasjon om kommunen si tenesteyting*
- *Tilhøve som er viktig for å bedømme kommunen si stilling og resultatet av verksemda*

- *Tilhøve som gjeld usikre tilhøve i rekneskapen*
- *Ekstraordinære tilhøve*
- *Viktige hendingar som har kome til etter at rekneskapsåret er slutt*
- *Andre tilhøve som er særst viktige*

2.3.1 Kommunestyret sin kompetanse Drift:

Kommunestyret sjølv skal utføre endringar i driftsbudsjettet dersom det oppstår meirinntekter på

- *5,0% eller meir på avdelingar /ansvarsområder som har eit brutto inntektsbudsjett som er lågare enn 15,0 mill kr.*
- *3,0% eller meir på avdelingar/ansvarsområder som har eit brutto inntektsbudsjett på meir enn 15,0 mill kr.*

Ein treng ikkje å leggje fram sak om budsjettendring for kommunestyret dersom meirinntektene er mindre enn 100 000 kr pr. ansvarsområde.

1.3.3 God forvaltningskikk

I tillegg til alle lover og forskrifter som omhandlar saksbehandling finst det uskrivne krav til god forvaltningskikk. Eit grunnkrav er at saksbehandlinga skal være forsvarlig.

Oppsummert:

- Rådmannen har ansvar for at saker som vert lagt fram for folkevalte organ er forsvarleg utgreia og at vedtak vert gjennomført
- Årsbudsjett og tertialrapportar skal vere stilt opp på ein oversiktlig måte og i Herøy kommune sitt økonomireglement går det fram at dei skal utarbeidast etter fastsatt mal som går fram av reglementet.
- Årsbudsjett skal innehalde oversikt over inntekter og utgifter for kommunen si samla verksemd
- Skjer det endringar i løpet av budsjettåret som har betydning for dei inntekter og utgifter som årsbudsjettet bygg på skal det skal kommunestyret få beskjed om dette, og det skal gjennomførast nødvendige tiltak
- Det skal rapporterast om den økonomiske utviklinga minst to gonger pr. år. Økonomirapportar skal rapporterast kvartalsvis, tertial eller adhoc. (Herøy nyttar tertial rapportering til kommunestyret).
- Rapporteringa i høve føreskriftene skal innehalde drift- og investeringsrekneskap, budsjettskjema 1A,1B og 2A og 2B , og på same nivå som budsjettvedtaket, samt vurdering av mål og premisser knytt til midlane som kommunestyret sett til disposisjon.

2 Metode og gjennomføring

Metode er eit samleuttrykk for dei framgangsmåtar som er nytta for å kunne svare på dei ulike problemstillingane. Vi vil basere oss på analyse av relevante dokument, evt. korrespondanse med administrasjonen og samtaler/ intervju ved behov.

2.1 Dokument

Dei viktigaste dokumenta vi har undersøkt er:

- Tertialrapportar (sak til kommunestyret)
- Årsmeldingar
- Driftsrekneskap
- Økonomireglement Herøy kommune
- Kommunelova
- Forskrift om årsbudsjett
- Forskrift om årsregnskap og årsberetning
- Informasjon innhenta frå leiinga

2.2 Verifisering av data

Rapporten er etter standard for forvaltningsrevisjon, oversendt rådmannen for uttale 17.02.17, i dette ligg og stadfesting av faktabeskrivinga.

2.3 Avgrensing

Prosjektet er avgrensa til å gjelde driftsrekneskapen for 2015, då rekneskapen for 2016 ikkje er avslutta. Investeringsrekneskapen er halde utanfor. Det er vidare avgrensa til å gjelde rapportering til kommunestyret. Vi forhold oss til offisielle tertialrapportar og revidert rekneskap.

3 Problemstilling 1

Rapporterer administrasjonen til kommunestyret i samsvar med kommunelova og evt. interne retningslinjer/reglement?:

3.1. Fakta

3.1.1 Rapporteringsrutinar

I følgje økonomi reglementet skal administrasjonen legge fram for kommunestyret følgjande rekneskapsrapportar: Tertialrapport pr. 30. april og pr. 31. august, årsrekneskapen innan 1. juli. I tillegg til dei to hovudrapporteringane til kommunestyret skal det leggjast fram månadlege budsjettkontrollrapportar 7-9 gongar pr. år.

Tertialrapportane skal vise om verksemda/aktiviteten vert halden innafør dei vedtekte budsjetttrammene. Dersom det ikkje er tilfelle, må det setjast i verk tiltak for å vinne attende budsjettbalansen.

Budsjett for 2015 vart vedteke i kommunestyret 17.12.2014, sak 166/14. Økonomiske tertialrapportane kalla budsjettkontrollrapportar, vart behandla i kommunestyret 25.06.2015 (sak 77/15) - 1. Budsjettkontroll pr. 30.04.2015. 2. Budsjettkontroll pr. 31.08.2015, vart behandla i kommunestyret 19.11.2015 (sak 125/15). Årsrekneskapen 2015 vart behandla 22.06.16 (sak 94/16).

Revisjonen har gjennomgått alle møteprotokollar i formannskapet i 2015 for å undersøkje om det vert presentert månadsrapportar til politisk behandling. Ein registrerte at det har vore presentert 4 budsjettkontrollrapportar i 2015 (pr 31.03, 30.04, 31.08 og 30.09).

3.1.2 Er rapportane informative

Føremålet med rapporteringa er å gi politikarane og andre brukarar eit reelt bilde av kommunen sin status både når det gjeld grad eventuelle økonomiske avvik, **evt. tiltak** og informasjon om måloppnåing i forhold til planlagt aktivitet. Sistnemnte går fram av eigne rapportar som blir kalla tertialrapportar i Herøy kommune.

Budsjettkontrollrapportane i 2015 er likt oppbygd og inneheld først verbal tilbakemelding frå områda/avdelingane med ei tabellarisk framstilling av økonomisk oversikt drift på hovudpostnivå og rekneskapskjema 1B som er ei økonomisk oversikt på einings/avdelingsnivå. Deretter inneheld rapporten bl.a. ei verbal prognose ved årslutt der meir og mindreforbruk vert oppsummert, i tillegg til at konsekvensar for drift og økonomi vert belyst. På begge tertialrapportane er det lagt ved skjema frå budsjettmodul og verbal kommentar frå einingsleiarane/aktorleiarane.

I kommunen sitt økonomireglement kap. 2.2.2 går det fram ei oversikt over avdelingar /ansvarsområder innanfor kommunen. Det går vidare fram at økonomiplanen og årsbudsjettet skal utarbeidast etter fastsett mal. Denne malen som går fram i

økonomireglementet, skil seg på enkelte områder frå ansvara og områda som årsbudsjettet, budsjettkontrollrapportane og årsrekneskapen i 2015 er rapportert på.

Periodisering

I budsjettkontrollrapportane vert rekneskapen vurdert opp i mot periodisert budsjett, som er totalbudsjettet fordelt på bakgrunn av antal månadar. Alle ordinære driftskostnadar vert fordelt med lik prosentsats gjennom året dvs. 8,33%. Fastlønna er budsjettert med lik sats i alle månadane bortsett i frå juni der kostnaden er redusert (feriepengar vert utbetalt denne månaden).

Ved periodeslutt/stenging av registreringsperiode i høve tertialrapportering kan det ligge føre betydeleg med fakturaer «ute» i systemet som ikkje er oppdaterte/registrerte, og dette vil variere frå periode til periode. I samband med budsjettkontrollrapportane (rapportering pr. 30/4 og 31/8) har ein undersøkt om det låg fakturaer ute i systemet som ikkje var registrerte på rapporteringstidspunktet (sjå oversikta nedanfor). Ein kontrollerte kostnadskontoane (11000-14999) og heldt inntektskontoane utanfor, men det kan nemnast at i høve inntektskontoane var det store inntekter i form av husleige og refusjonar (spesielt knytt til sjukepengar).

Fakturaer på gjeldande periode som ikkje var registrert på rapporteringstidspunktet:

Bilag:	2015
30/04	Ca 500 000kr
31/08	Ca 110 000kr

Gjennomgangen viste at det låg berre ca. 500 000 kr i fakturaer som ikkje var teke med i perioden til første budsjettkontrollrapport. Det skal nemnast at ca. 320 000 kr av desse var knytt til ei teneste. Til siste budsjettkontrollrapport var det ca. 110 000 kr i ikkje registrerte fakturaer. Dette fordelte seg ganske jamt på dei ulike avdelingane og innanfor kvar enkelt avdeling/funksjon utgjorde ikkje dette noko beløp av betydning.

3.1.3 Verbale beskrivingar:

Økonomirapportane har ein verbal kommentar utarbeida av einingsleiar/avdelingsleiar for kvar enkelt eining/avdeling. Ein registrerar store forskjellar mellom einingane på korleis den verbale beskrivinga er bygd opp og kva dei har fokus på. Det er ikkje utarbeida retningslinjer som omhandlar kvar og korleis einingsleiarane skal rapportere (kva som bør ha fokus og vere med i dei verbale kommentarane). Dette gjer at kvaliteten på dei verbale beskrivingane varierer stort. Enkelte avdelingar har ein detaljert beskriving av kostnadsprognoser og avvik, medan andre avdelingar ikkje har kommentert noko i det heile. I første budsjettkontroll var det 2 avdelingar/einingar som ikkje hadde rapportert, medan i andre budsjettkontroll var det 1 avdeling som ikkje hadde rapportert.

3.1.4 Vesentlege avvik

Det går fram av kommunen sitt økonomireglement kapittel 6.1 at *”I tertialrapportane skal det gå fram om verksemda vert halden innanfor dei vedtekne budsjetttrammene. Dersom det ikkje er tilfelle må det setjast i verk tiltak for å vinne attende budsjettbalansen»*.

Undersøking av budsjettkontrollrapportane 2015 viser at vesentlege avvik blei i stor grad kommentert særskilt.

I rapporten pr. 30.04.15 blei det signalisert eit overforbruk på ca 9 mill kr, der 8,3 mill gjaldt skatt/ramme/finans, dvs 0,7 mill i meirforbruk på avdelingane samla, der ei avdeling signaliserte meirforbruk på ca 300`og ei anna på 400`. Det var ikkje gjort vurderingar eller forslag til innsparingar/tiltak i denne rapporten. I vedtaket til budsjettkontrollrapporten (PS 77/15) blei rapporten i punkt 1 teken til vitande og i punkt 2 gjekk det fram at *«Ein må jobbe kontinuerleg med kostnadskontrollen framover»*. Det var derfor ikkje gjennomført konkrete vedtak knytt til tiltak i høve det signaliserte meirforbruket.

I rapporten pr. 31.08.15 blei det signalisert eit mindreforbruk på 1,65 mill kr på avdelingane, men det blei i tillegg signalisert negativ aksjeavkastning, men og skissert innsparingskrav på vakante stillingar på 8,75 mill kr. I tillegg var det antyda usikkerheit til rente og avdragskostnadane totalt kunne dette utgjere mellom 10 og 16 mill kr.

Kommunestyret vedtok å innskjerpe vikarbruken i vedtaket til budsjettkontrollrapporten pr. 31.08. der det blei stans av all vikarbruk der det ikkje blei vurdert som heilt uforsvarleg. Ein registrerte derimot at formannskapet har i første halvår behandla fleire saker kring vikarbruk og tilsetting og det kan derfor sjå ut som at kommunen har hatt fokus og følgd opp tiltaket kring tilsettingsstopp og vikarbruk i formannskapet.

3.1.5 Resultatmål

Herøy kommune har satsa på å rapportere hovudmål og resultatmål for dei ulike avdelingane. Dette går fram av årsbudsjett og økonomiplan og tertialrapportane (ikkje budsjettkontrollrapportane). Resultatmåla vert vidare presentert i tertialrapportane med kommentar om kva som vert gjort for å nå måla og om ein forventar å nå dei i løpet av året. Resultatmåla er i stor grad konkrete og praktiske. Dette gjer dei fleste målbare i etterkant.

Rapportering av resultatmål er etter vårt skjønn ein viktig informasjon og vil kunne vere forklarande til kva som skjer i avdelingane og som kan supplere det rekneskapstala ikkje kan fortelje kommunestyret. Samtidig vil resultatmåla fortelje i verbal form kva kommunen får ut av dei pengane dei puttar inn i budsjettet for kvar enkelt avdeling og om midlane er tilstrekkelig til dei oppgåver som er vedtekne.

3.2. Vurdering og konklusjon

3.2.1 Rapporteringsrutinar

Saker til kommunestyret viser at administrasjonen har rapportert to gongar i 2015 og rekneskapen blei behandla i kommunestyret 22.06.16. Kommunen sitt økonomireglement inneheld bestemmelsar for at det skal rapporterast tertialvis. Vidare går det fram at rapportane skal innehalde informasjon om verksemda vert halden innafor dei vedtekne budsjetttrammene, og at i dei tilfelle dette ikkje er mogeleg skal det leggjast fram tiltak. Utover dette inneheld ikkje reglementet meir informasjon om korleis den økonomiske rapporteringa skal gjennomførast

Det gjekk fram av økonomireglementet til kommunen at i tillegg til dei to hovudrapporteringane til kommunestyret skal det leggjast fram månadlege budsjettkontrollrapportar 7-9 gongar pr år. Ein registrerte at det har vore presentert 4 budsjettkontrollrapportar i 2015 der to av desse var tertialrapportar. Månadsrapporteringa har derfor vore mangelfull i 2015. Kommunen bør derfor sette i verk tiltak for å få på plass fleire rapporteringar kring månadsrapportering slik at ein følgjer kommunen sitt økonomireglement.

Utover dette vurderer ein at kommunen har for rekneskapsåret 2015 rapportert etter dei vedtekne rutine og rekneskapen har vore handsama innanfor kommunen sin eigen frist og kommunelova med tilhøyrande føreskrifter (1 juli).

3.2.2 Er rapportane informative

Periodisk rapportering bør gjennomførast etter same mal som årsbudsjettet er vedteke på, i hht. årsbudsjettføreskrifta, og som årsrekneskapet skal leggjast fram på. Rapporteringa bør i høve føreskriftene innehalde drift- og investeringsrekneskap, budsjettskjema 1A,1B, 2A og 2B , samt vurdering av mål og premisser knytt til midlane som kommunestyret har stilt til disposisjon. Det bør også lagast prognoser og avviksanalyser i rapportane. Fleire kommunar har utarbeida prosedyrebeskrivingar for korleis rapporteringa skal gjennomførast. Dette går fram i Herøy kommune sitt økonomireglement. Det går derimot ikkje fram av økonomireglementet kva økonomirapportane skal innehalde og at informasjonen skal uttrykkast på ein forståeleg måte, noko som er nødvendig for at mottakarane skal kunne gi ei samla vurderinga av det som blir presentert.

Kvalitetskravet om pålitelegheit er knytt til at rapporteringa skal vere i samsvar med faktiske forhold og gi eit heilskapleg og korrekt bilde. Feil i grunnlagsdata eller manglande oppdatering av desse (for eksempel manglande registrering av vedtekne budsjettreguleringar, vil undergrave rapportane sin pålitelegheit.

Revisor vurderer at kravet om at rapporteringa skal gi relevant, påliteleg og forståelig informasjon og skal vise oppnåing og avvik sett i forhold til dei mål og premisser som er vedteke i årsbudsjettet er oppfylt i nokon grad. Dette blir grunngeve i at ein registrerar at

budsjettkontrollrapportane ikkje er oppbygd på same mal som årsbudsjettet og rekneskapen i høve rekneskapskjema 1A (men inneheld ei samantrekt økonomisk oversikt over drifta). Dette gjer det vanskeleg mottakarane av budsjettkontrollrapportane å samanlikne rapportane med budsjett og årsrekneskapen.

På bakgrunn av lov, føreskrifter og rettleiarar skal rapporteringa gjennomførast på det nivå som budsjettet er vedteke og minimum bestå av budsjett og rekneskap hittil i år, budsjett førre år og vedteke årsrekneskap i budsjettskjema 1A, og 1 B. Revisjonen meiner derfor at kommunen bør rapportere på rekneskapskjema 1A slik det går fram av føreskrifter og rettleiarar.

Kommunen har i sitt økonomireglement ført opp ei oversikt over avdelingar/ansvarsområder som kommunen opererer under. Denne oversikta er ikkje i samsvar med organiseringa kommunen har i dag, og ein bør vurdere å endre denne oversikta til gjeldande organisering.

3.2.3 Verbale beskrivingar

Ein registrerte forskjellig kvalitet på dei verbale kommentarane til kvar enkelt avdeling i budsjettkontrollrapportane, og enkelte avdelingar hadde ikkje rapportert i det heile. Kommunen bør derfor utarbeide ein felles mal for korleis dei verbale beskrivingane av den økonomiske situasjonen skal utarbeidast og kva emne/område avdelingsleiarane skal ha fokus på. Klare felles retningslinjer på korleis det skal rapporterast er også med på å gjere leiarane beviste på den økonomiske situasjonen og å få dei til å vurdere tiltak og løysingar. Dette gjeld også i høve rapportering knytt til vedtak, teneste og prosjekt som kommunen legg fram i egne tertialrapportar.

3.2.4 Vesentlege avvik

Kommunen har signaliserte avvik og meir/mindreforbruk i begge budsjettkontrollrapportane som gjekk til kommunestyret. I 1. tertialrapport blei det ikkje foreslått tiltak frå administrasjonen, og kommunestyret vedtok ikkje noko tiltak i høve meirforbruket. I 2. tertialrapport blei det foreslått å stramme inn på tilsetting og vikarbruk. Om ein vurderer dette direkte opp i mot føreskrifta om årsbudsjett skal rådmannen gjennom budsjettåret rapportere utviklinga i inntekter og utgifter i forhold til budsjettet, i tillegg til at nemneverdige avvik skal rapporterast. Revisjonen vurderer det slik at administrasjonen har følgd rettleiar på desse områda.

Ved vesentlege avvik skal rådmannen også foreslå tiltak og tiltaka skal gå til kommunestyret. Revisjonen vurderer dette som delvis følgd opp, då ein ikkje registrerte forslag til tiltak pr. 1. tertial, men at dette blei gjort i 2. tertialrapport.

Kommunen har i 2015 hatt ei oppfølging over tilsetting og vikarbruk, spesielt ser ein fleire saker kring dette behandla formannskapet første halvår 2015. Det skal derimot nemnast at mykje av overforbruket skuldast diverse utfordringar i høve skatt og finans (negativ aksjeavkastning), og avdelingane har hatt relativt god kontroll på drifta si. Ein ser derfor at

det kan ha vore utfordrande for administrasjonen å finne konkrete tiltak som kunne påverke situasjonen i tilstrekkeleg grad.

3.2.5 Resultatmål

Det vert presentert resultatmål for dei ulike avdelingane i tertialrapportane. Måla er i stor grad konkrete og målbare i etterkant. Resultatmåla vil kunne gi kommunestyret informasjon om kva avdelingane jobbar mot, og er eit godt supplement til den økonomiske rapporteringa.

4 Problemstilling 2

Korleis er kvaliteten på den økonomiske rapporteringa?

4.1 Innleiing:

Ein har gått igjennom budsjettkontrollrapportane for 2015 og undersøkt avdelingane sine rammer. Det er vurdert kor gode prognoser administrasjonen har utarbeida for dei ulike einingane og økonomiske rammer (kor flinke avdelingane er til å forutsjå om ein vil gå i balanse). Budsjettkontrollrapportane har vore behandla i kommunestyret. Dei forskjellige økonomiske rammene vert vurdert pr. eining/avdeling.

4.2 Fakta - driftsrekneskapen pr. avdeling

4.2.1 Fakta 1.tertial

Det er teke utgangspunkt i det vedtekne godkjente rekneskapet og tertialrapporteringa til kommunestyret med prognoser. Prognosane blei så vurdert opp mot avviket mellom budsjett og rekneskap pr 31.12.

I budsjettkontrollrapportane er budsjettala periodiserte og tilsvarer ca 4/12 (33%) av opprinnelig budsjett pr. 1.tertial og 8/12 (66%) pr. 2. tertial. Eit jamt forbruksmønster er ikkje nødvendigvis samsvarande med dei registrerte utgifter, og rekneskapstala treng difor ikkje å samsvare med periodiserte budsjettala.

1. budsjettkontrollrapport

Netto driftsutgifter pr. avdeling	R 30.04	Budsjett periodisert	Avvik i kr	Avvik i %	Verbal prognose
Polistisk leiing	1 238	1 343	-105	-8	Balanse
Adm.leiing	1 986	1 438	548	38	Balanse
Servicetorget	1 086	1 156	-70	-6	Balanse
Fellessekretariatet	978	757	221	29	Balanse
Økonomiavdelinga	2 002	1 954	48	2	Balanse
Pers. og org.	4 750	2 755	1 995	72	-400 000
IKT-avdeling	1 631	1 761	-130	-7	Balanse
Overføringar	-3 711	2 991	-6 702	-224	Balanse
Barnehageavdelinga	27 115	21 638	5 477	25	Balanse
Skuleavdelinga	39 364	37 723	1 641	4	Balanse (usikker)
Avd. Familie og Helse	13 006	13 029	-23	0	Balanse (usikker)
Pleie og omsorgsavd	37 155	36 496	659	2	Balanse
Bu- og habiliteringsavd	12 857	13 122	-265	-2	Balanse
Sosial og flyktn (NAV)	3 611	3 268	343	10	-300 000
Kulturavdelinga	4 007	2 934	1 073	37	Balanse
Utvik. Avd	2 611	2 019	592	29	Balanse (usikker)
Anlegg og drift	5 018	5 536	-518	-9	Balanse
Eigedomsavd	7 337	5 855	1 482	25	Balanse
Samhandl.ref	-975	2	-977	-48850	Balanse
Skatt, ramme, finans etc	-156 163	-151 068	-5 095	3	8-10 mill kr

1.tertial signaliserte kommunen eit overforbruk på om lag 9 millionar i inkl. skatt/ramme /finans. Ved fleire av avdelingane registrerte ein større avvik mellom periodisert budsjett og rekneskapen. Fleire av avdelingane rapporterte at dette skuldast inntekter som ikkje er rekneskapsført og interne overføringar. Til saman meldte 17 av 20 avdelingane at dei mest truleg vil vere i balanse ved årets slutt. Ut i frå dei verbale kommentarane er det knytt spesielt usikkerheit til tre av avdelingane.

Nedanfor går det fram hovudelementa frå dei verbale kommentarane til dei ulike avdelingane:

Politisk leiing viser eit mindreforbruk på 105 000 kr i forhold til periodisert budsjett. Det er kommentert i rapporten at det ikkje er grunn til å tru at det blir vesentlege avvik på ansvaret i året.

Administrativ leiing viser eit meirforbruk pr 30.04 på 548 000kr i forhold til periodisert budsjett. Det går fram av budsjettkontrollrapporten at avviket skuldast ein er på etterskot med refusjonar og tilskot, og på bakgrunn av dette forventar ein at avdelinga vil vere i balanse ved årsskiftet.

Servicetorget har eit ubetydeleg mindreforbruk i forhold til periodisert budsjett (- 70 000 kr), det vert kommentert at avdelinga mest truleg vil halde ramma ein har fått tildelt.

Fellessekretariatet viser eit meirforbruk (221 000kr) og skuldast i all hovudsak lønsutgifter knytt til valet. Avdelinga si prognose ved årets slutt er at ein vil gå i balanse.

Økonomiavdelinga viser eit meirforbruk på 48 000 kr, avdelinga hevdar at dette skuldast at ein manglar litt inntekter i høve refusjon sjukeløn. Ein forventar at avdelinga skal gå i balanse ved årets slutt.

Personal- og organisasjonsavdelinga viser eit overforbruk på ca 2 mill kr. Overforbruket skuldast i stor grad høge lønskostnadar og at utgifter og inntekter ikkje er korrekt periodisert. Avdelinga forventa eit overforbruk i løpet av året på ca 400-500 000kr.

IKT viser eit mindre forbruk på ca 130 000kr pr 30.04. Avdelinga forventa balanse ved årets slutt.

Overføringar viser eit mindreforbruk på 6 mill kr. Mindreforbruket skuldast i stor grad at kommunen har fått utbetalt meir RDA midlar frå staten enn det ein har betalt ut.

Barnehagar hadde eit meirforbruk på nesten 5,5 mill kr. Avviket skuldast i stor grad feil periodisering av kommunale tilskot til private barnehagar . Det er utbetalt ca 1,5 mill kr mindre i tilskot til private barnehagar og kommunen sine private barnehagar har klagt på dette vedtaket. Det er derfor knytt usikkerheit til dette. Utover dette forventar ein i stor grad balanse ved årets slutt.

Skuleavdelinga hadde eit overforbruk på ca 1,65 mill kr. Avviket skuldast i hovudsak lønsutgifter som er høgare enn budsjettert. Avdelinga rapporterte at det ikkje låg ann til mindreforbruk ved slutten av året.

Barn, familie og helse avdelinga hadde mindreforbruk på ca 29 000 kr i høve budsjettet. Det vert rapportert om at barnevernet også ligg på eit akseptabelt nivå, men at det er knytt stor økonomisk usikkerheit til enkeltsaker som kan påvirke rekneskapen

Pleie og omsorgsavdelinga har eit meirforbruk på ca 660 000 kr pr 1 tertial. Avdelinga har ei målsetting om å halde budsjetttramma.

Bu- og habiliteringsavdelinga hadde eit mindreforbruk på 265 000 kr i forhold til periodisert og at det vert rapportert om at ein har som mål å halde budsjettet.

Sosial og flyktning (NAV) Viser eit overforbruk på ca 343 000kr i forhold til periodisert budsjett samla sett. Sosialtenesta hadde eit overforbruk på 941 973 kr og største delen av dette var knytt til overforbruk på økonomisk sosialhjelp. Flyktningtenesta hadde eit mindreforbruk på 683 986 kr. Avdelinga rapporterte om forventna mindreforbruk på ca 300 000 kr ved årets slutt.

Kulturavdelinga viser eit meirforbruk pr 1. tertial på 1 073 000kr. Meirforbruket skuldast i stor grad manglande inntektsføring. Med omsyn til dette forventar avdelinga å gå i balanse ved slutten av året.

Anleggs- og driftsavdelinga viser eit underforbruk på ca 600 000 kr. Dette skuldast i hovudsak inntekter som ikkje er rekneskapsførte (bla. eigedomsinntekter vert fakturert 2 gongar pr år og kan medføre tildes store avvik mellom inntekter og utgifter alt etter kor mykje av inntektene som er fakturert til ei kvar tid.

Eigedomsavdelinga hadde eit meirforbruk 146 341kr, men reknar med å vere i balanse ved årets slutt. Overforbruket skuldast låge salsinntekter og lisensar som vert belasta i starten av året og som gjer periodiseringa feil.

Samhandlingsreforma viser dei øyremerkta tilskota for heile 2015, og desse er mykje høgare enn kostnadane ein har hatt på området hittil i år. Ansvarsområdet vil uansett ende i 0 ved årsslutt.

Skatt, ramme, finans, tilskot er det knytt stor usikkerheit til og pr 1 tertial viser rekneskapet ca 5 mill kr i lågare inntekter enn budsjettert. Skatteinntektene var om lag 7,7 mill kr lågare enn budsjettert pr 30.04. Ein estimerar mindre inntekter på området på om lag 8,5 mill kr.

4.2.2 Fakta 2.tertial

Pr. 31.08. signaliserte kommunen eit overforbruk på mellom 8,3 – 14,3millionar kr. Ved fleire av avdelingane registrerte ein større avvik mellom periodisert budsjett og rekneskapsført og interne overføringer. Fleire av avdelingane rapporterer at dette skuldast inntekter som ikkje er rekneskapsført og interne overføringer. Til saman rapporterte 12 av 20 avdelingane at dei mest truleg vil vere i balanse ved årets slutt. 5 avdelingar meldte om mindreforbruk og 3 meldte om overforbruk. Oversikta går fram nedanfor (negative tal i verbal prognose betyr overforbruk). Vidare går hovudbodskapen til kvar enkelt avdeling under tabellen.

Netto driftsutgifter pr. avdeling	R 31.08	Budsjett periodisert	Avvik i kr	Avvik i %	Verbal prognose
Politisk leiing	2 689 000	2 686 000	3 000	0	Balanse
Adm.leiing	3 486 000	2 581 000	905 000	35	150 000
Servicetorget	1 866 000	2 094 000	-228 000	-11	125 000
Fellessekreteriatet	1 610 000	1 422 000	188 000	13	Balanse
Økonomiavdelinga	3 467 000	3 597 000	-130 000	-4	125 000
Pers. og org.	6 124 000	5 201 000	923 000	18	Balanse
IKT-avdeling	2 680 000	3 389 000	-709 000	-21	Balanse
Overføringer	884 000	6 148 000	-5 264 000	-86	Balanse
Barnehageavdelinga	43 657 000	42 217 000	1 440 000	3	-1 500 000
Skuleavdelinga	69 926 000	68 892 000	1 034 000	2	Balanse
Avd. Familie og Helse	24 636 000	24 707 000	-71 000	0	Balanse
Pleie og omsorgsavd	66 875 000	67 209 000	-334 000	0	Balanse
Bu- og habiliteringsavd	22 946 000	23 988 000	-1 042 000	-4	1 000 000
Sosial og flyktn (NAV)	6 964 000	6 214 000	750 000	12	Balanse
Kulturavdelinga	5 667 000	5 445 000	222 000	4	-250 000
Utvik. Avd	4 351 000	3 639 000	712 000	20	1 000 000
Anlegg og drift	12 706 000	10 099 000	2 607 000	26	1 000 000
Eigedomsavd	13 881 000	11 252 000	2 629 000	23	Balanse
Samhandl.ref	-905000	-6000	-899 000	14983	Balanse
Skatt, ramme, finans etc	-301 533 000	-302 421 000	888 000	0	-10-16 mill kr

Politisk leiing viser eit marginalt meirforbruk på 3 000 kr pr. 31.08. Ein forventar at avdelinga vil vere i balanse ved årets slutt.

Administrativ leiing viser eit meirforbruk pr. 31.08 på ca 900 000 kr. Det blei rapportert om at det låg an til eit mindreforbruk på 150 000kr innanfor ansvaret folkehelse. Dei andre ansvara forventa balanse og det låg derfor til eit mindreforbruk på 150 000kr totalt sett.

Servicetorget viser eit mindreforbruk på 228 000 kr pr. 31.08. Avdelinga forventa eit mindreforbruk på ca 100 000 kr ved slutten av året.

Fellessekreteriatet viser eit mindreforbruk på 188 000 kr pr. 2 tertial og avdelinga si prognose ved årets slutt er at ein skal gå i balanse.

Økonomiavdelinga hadde eit mindreforbruk på ca 130 000kr pr. 31.08. avdelinga har utfordringar med sjukmeldingar og manglande innleige av vikar som har resultert i høge flexi saldoar på enkelte tilsette. Kommunen forventar eit underforbruk på over 100 000 kr ved årets slutt.

Personal og organisasjonsavdelinga viser eit meirforbruk på 923 000 kr. Det store avviket skuldast i stor grad betaling av store fakturaer som gjeld for fleire terminar. Avdelinga reknar med å vere i balanse ved slutten av året.

IKT-avdelinga viser eit underforbruk på 709 000 kr. Ein forventa ikkje nokon store avvik i høve utgifter for året.

Overføringer hadde eit mindreforbruk på over 5 mill kr. Det store avviket skuldast utgiftsføring og aktivisering av RDA- midlar. Ein forventa at området går i balanse ved årets slutt.

Barnehageavdelinga viser pr. 2 tertial eit meirforbruk på ca 1,44 mill kr og skuldast feil periodisering i høve kommunale tilskot. Avdelinga reknar eit meirforbruk på ca 1,5 mill kr pga. etterrekning på tilskot og redusert betaling for barnehageplass.

Skuleavdelinga hadde eit overforbruk på ca 1 mill kr i høve periodisert budsjett pr 31.08. Eininga forventar og halde ramma og gå i balanse ved slutten av året.

Pleie og omsorgsavdelinga hadde eit underforbruk på 334 000kr pr. 31.08. Avdelinga rapporterte om at ein låg betre ann i høve lønsutgifter no samanlikna med året før og dette skuldast aktiv sparing av vikarar. Avdelinga jobbar mot å gå i balanse ved årets slutt.

Bu- og habiliteringsavdelinga hadde eit mindreforbruk på 1 042 000 pr. 31.08. Dette skuldast i all hovudsak feil periodisering av kvartalsvise innsparingar og innsparing på vakanse i heimetenesta. Avdelinga forventar eit «overskot» på ca 1 000 000 kr ved utgangen av året.

Sosial og flyktning (NAV) Ikkje rapportert.

Kulturavdelinga viser eit overforbruk pr. 2 tertial på 222 000 kr. Det vert rapportert om at meirforbruket i stor grad skuldast feil periodisering, og noko meirforbruk på lønskostnadar. Prognosane for kulturavdelinga tyder på eit meirforbruk på 250 000kr. Avviket skuldast dobbeltføring av sponsorinntekter i 2014 og meirforbruk knytt til drifta av konserthuset pga. lågare billettinntekter enn budsjettet.

Utviklingsavdelinga viser eit meirforbruk på ca 712 000 kr. Det blei rapportert om at totalsituasjonen til avdelinga er god og at ein forventar ca 1 mill kr i mindreforbruk ved årets slutt.

Anlegg- og driftsavdelinga viste pr 31.08 eit overforbruk på ca 2,6 mill kr. Eininga forventar på årsbasis ei innsparing på ca 600 000kr i på løn og ca 400 000kr på på drifta.

Eigedomsavdelinga hadde eit overforbruk på ca 2,6 mill kr pr 2 tertial og skuldast i stor grad feil periodisering av utgifter og inntekter. Totalt for avdelinga forventar ein å gå i balanse ved slutten av året, om det ikkje oppstår uforutsette kostnadar knytt til den kommunale bygningsmassen.

Brann og redning har eit meirforbruk pr. 1 tertial på ca 1,5 mill kr. Det vert rapportert om at på overordna nivå ligg avdelinga an til å halde ramma for 2015, men på dei ulike ansvarsområda vil ein måtte gå gjennom detaljbudsjetteringa for å få eit meir korrekt budsjett og rekneskap.

Samhandlingsreforma ikkje rapportert

Skatt, ramme, finans, tilskot er det knytt stor usikkerheit til og avdelinga forventa eit samla meirforbruk på mellom 10 og 16 mill kr. Dette overforbruket er knytt i stor grad til skatt/ramme, innsparingskrav i høve vakante stillingar, dårleg aksjeavkastning og rente og avdragskostnader.

4.2.2 Fakta - Samanstilling prognoser - årsresultat

Tabellen nedanfor syner dei ulike avdelingane sine prognoser 1. og 2. tertial og avvik mellom prognose og årsresultatet. Skatt/ ramme/finans-området er halde utanfor i denne samanlikninga, då målet med kontrollen er å vurdere einingsleiarane sin kvalitet på rapporteringa. Negative tal betyr meirforbruk i tabellen.

Avdeling	Prognose 1 tertial	Prognose 2 tertial	Resultat rekneskap/budsjett 31.12	Avvik prognose 2 tertial/resultat
Polistisk leiging	Balanse	Balanse (0)	-114 589	-114 589
Adm.leiing	Balanse	150000	3 344	146 656
Servicetorget	Balanse	125000	597 743	472 743
Fellessekretariatet	Balanse	Balanse (0)	544	-544
Økonomiavdelinga	Balanse	125000	629 619	504 619
Pers. og org.	-400 000	Balanse (0)	315 541	315 541
IKT-avdeling	Balanse	Balanse (0)	10 496	10 496
Overføringar	Balanse	Balanse (0)	844 516	844 516
Barnehageavdelinga	Balanse	-1500000	402 481	1 902 481
Skuleavdelinga	Balanse (usikker)	Balanse (0)	2 104 421	2 104 421
Avd. Familie og Helse	Balanse (usikker)	Balanse (0)	128 154	128 154
Pleie og omsorgsavd	Balanse	Balanse (0)	5 891 273	5 891 273
Bu- og habiliteringsavd	Balanse	1000000	2 911 200	1 911 200
Sosial og flyktn (NAV)	-300 000	Balanse (0)	1 762 071	1 762 071
Kulturavdelinga	Balanse	-250000	-205 364	-44 636
Utvik. Avd	Balanse (usikker)	1000000	2 021 799	1 021 799
Anlegg og drift	Balanse	1000000	-733 271	-1 733 271
Eigedomsavd	Balanse	Balanse (0)	-44 612	-44 612
Samhandl.ref	Balanse	Balanse (0)	0	0
Sum	-700 000	1 650 000	16 525 366	13 175 837

Når ein samanliknar prognose for 1. og 2. tertial mot endelig resultat på dei ulike avdelingane registrerar ein store forskjellar i kvaliteten på rapporteringa gjennom året. Dei aller fleste avdelingane fekk mindreforbruk i høve budsjettet, der enkelte avdelingar hadde

det ein vil karakterisere som vesentleg avvik i forhold til rapporterte prognoser i budsjettkontrollrapportane. Ser ein dette i samanheng med at fleire av desse avdelingane meldte om balanse pr. 31.08 kan ein stille spørsmål ved om enkelte av innsparingane/meirinntektene var kjent på rapporteringstidspunktet.

Som nemnt ovanfor var der fleire avdelingar som hadde dårlig kvalitet på rapporteringa, der ein såg større avvik mellom forventa og endelig resultat. Barnehageavdelinga meldte om forventa meirforbruk på 1,5 mill kr, men fekk eit mindreforbruk på 0,4 mill, eit avvik på ca 1,9 mill kr i forhold til prognosen. Skuleavdelinga rapporterte om å gå i balanse pr. 31.08, men fekk eit mindreforbruk på ca. 2,1 mill kr. Pleie og omsorgsavdelinga rapporterte om balanse, men gjekk eit mindreforbruk på ca. 5,9 mill kr i forhold til eiga prognose. Bu- og habiliteringsavdelinga rapporterte om eit forventa mindreforbruk på ca. 1 mill kr, medan det reelle mindreforbruket blei ca. 2,9 mill kr noko som er eit avvik på ca 1,9 mill kr i forhold til rapportert prognose. Sosial og flyktning (NAV) rapporterte om balanse, men fekk eit mindreforbruk på ca. 1,76 mil kr. Utviklingsavdelinga rapporterte om at ein forventa eit mindreforbruk på ca. 1 mill kr, medan avdelinga fekk eit mindreforbruk på ca. 2 mill kr (avvik på ca 1 mill kr). Anlegg og driftsavdelinga rapporterte om eit mindreforbruk på ca. 1 mill kr, men fekk eit meirforbruk på 0,7 mill kr.

4.2.3 Vurdering og konklusjon

Budsjettreporteringa i 2015 har ikkje vore tilfredstillande, då fleire av avdelingane fekk betydeleg mindreforbruk som kunne vore omprioritert og rammene justerte.

Budsjettkontrollrapportane viser at det er svært få avdelingar som har rapportert inn forventa mindreforbruk i høve tildelt ramme både pr. 1. tertial og 2. tertial.

Det går fram av kommunen sitt økonomireglement at kommunestyret skal sjølv utføre endringar i driftsbudsjettet dersom det oppstår meirinntekter, og slike budsjettendringar har i svært liten grad vore gjennomført. Kommunen bør utarbeide tilfredstillande rutinar for å sikre at meirinntekter som overstig rapporteringsgrensene i økonomireglementet, vert rapportert inn så raskt som råd slik at dei kan handsamast politisk.

Det går fram krav både i kommunen sitt økonomireglement og forskrift om årsbudsjett at ved vesentlege avvik skal administrasjonssjefen rapportere til kommunestyre og det skal evt. settast i verk tiltak. Det kan virke som at enkelte avdelingar er flinke til å rapportere om forventa meirforbruk i høve kostnadar, medan ein i liten grad rapporterer om forventa mindreforbruk. Det er derfor viktig at administrasjonen følgjer opp avdelingsleiarane i høve denne problemstillinga. Det er og viktig at rutinane vert skjerpa slik at alle einingar rapporterer.

5 Problemstilling 3

Er budsjettstyringa/budsjettkontrollen tilfredstillande ?

5.1 Fakta

I 2015 hadde avdelingane inklusiv overføringar og eksklusiv skatt/ramme og finans eit mindreforbruk på ca. på 16,5 mill kroner. Dette utgjør ca. 3,6 % i mindreforbruk i forhold til budsjettet. Som det går fram av tabellen nedanfor er det store forskjellar mellom dei ulike avdelingane. 12 av avdelingane hadde mindre avvik (0-5%), 3 av avdelingane hadde avvik (5-10%) og 4 av avdelingane hadde svært store avvik (over 10%). Budsjettstyringa/disiplinen hos enkelte avdelingsleiarar har derfor ikkje vore god nok. Tabellen nedanfor viser avvika mellom rekneskap og revidert budsjett både i kr og i %. Raude tal er meirforbruk, medan svarte tal er mindreforbruk i høve budsjett.

Avdeling	Rekneskap	Revidert budsjett	Avvik	Avvik i %
Polistisk leing	4 145 679	4 031 090	114 589	2,8
Adm.leing	4 114 707	4 118 051	3 344	0,1
Servicetorget	2 725 660	3 323 403	597 743	18,0
Fellessekreteriatet	2 209 721	2 210 265	544	0,0
Økonomiavdelinga	5 025 665	5 655 284	629 619	11,1
Pers. og org.	7 745 803	8 061 344	315 541	3,9
IKT-avdeling	5 185 582	5 196 078	10 496	0,2
Overføringar	8 382 020	9 226 536	844 516	9,2
Barnehageavdelinga	63 825 391	64 227 872	402 481	0,6
Skuleavdelinga	106 707 849	108 812 270	2 104 421	1,9
Avd. Familie og Helse	38 067 148	38 195 302	128 154	0,3
Pleie og omsorgsavd	99 756 715	105 647 988	5 891 273	5,6
Bu- og habiliteringsavd	34 955 364	37 866 564	2 911 200	7,7
Sosial og flyktn (NAV)	7 831 010	9 593 081	1 762 071	18,4
Kulturavdelinga	8 727 196	8 521 832	205 364	2,4
Utvik. Avd	3 770 482	5 792 281	2 021 799	34,9
Anlegg og drift	16 693 959	15 960 688	733 271	4,6
Eigedomsavd	17 320 234	17 275 622	44 612	0,3
Samhandl.ref	-902 775	-902 775	0	0,0
SUM	436 287 410	452 812 776	16 525 366	3,6

Ein har vidare sett på utgiftene til avdelingane for å undersøke kvar dei evt. har meirforbruket. Dei utgiftene ein har undersøkt er:

- Løn og sosial utgifter
- Kjøp varer/tenester eigenproduksjon (som inngår i kommunale tenester)
- kjøp av varer /tenester framandproduksjon (som erstattar kommunale tenester)
- Overføringsutgifter

Lønn og sosiale utgifter

Oversikta nedanfor viser løn og sosiale utgifter. Tabellen er utarbeida på bakgrunn av rekneskapstal henta i frå rekneskapssystemet Agresso. Fastløn er hovudsakeleg knytt til kontoane 10100-10199, medan variabel løn er hovudsakeleg knytt til kontoane 10200-10899. Sosiale utgifter er knytt til 10900-10999. På enkelte av avdelingane markert med stjerne har ein kommentert enkelte føringar (sjå under tabellen).

	Rekneskap					Revidert budsjett					Avvik budsjett									
	Fastløn	Variabel løn	Sosiale utg	Ref. sjukeløn	Netto lønsmkost	Fastløn	Variabel løn	Sosiale utg	Ref. sjukeløn	Netto lønsmkost	Fastløn	%	Variabel løn	%	Sosiale utg	%	Ref. sjukeløn	%	Netto lønsmkost	%
Folkevalde *	1 147 013	1 126 449	543 153		2 816 615	1 159 966	989 457	579 181	0	2 728 604	12 953	1	-136 992	-14	36 028	6	0	0	-88 011	0
Administrativ leing	3 458 270	9 896	1 127 802	-516 087	5 112 055	3 509 639	385 400	1 262 925	-488 900	5 646 864	51 369	1	375 504	97	135 123	11	27 187	-6	534 809	9
Serviceforretning	2 367 190	-3 773	828 790	-69 872	3 262 078	2 592 840	69 900	966 691	-69 900	3 699 331	225 650	9	73 673	105	137 901	14	-28	0	437 253	12
Fellessekretariatet	1 185 476	22 303	423 624		1 631 402	1 089 018	35 875	411 472	0	1 536 365	-96 458	-9	13 572	38	-12 152	-3	0	0	-95 037	-6
Økonomiavdeling	3 679 542	88 955	1 250 746	-306 439	5 325 683	3 708 081	371 625	1 396 932	-305 000	5 781 638	28 539	1	282 670	76	146 186	10	1 439	-0	455 955	8
Personal- og org. Avdelinga*	5 112 458	18 581	1 519 575	-218 566	6 869 181	5 128 252	192 325	1 319 107	-187 200	6 826 884	15 794	0	173 744	90	-200 468	-15	31 366	-17	-42 297	-1
Informasjonsteknologi	1 807 908	116 620	606 945	-347 261	2 878 734	1 727 609	115 000	717 223	-345 000	2 904 832	-80 299	-5	-1 620	-1	110 278	15	2 261	-1	26 098	1
Overføringar	0	13 320	1 878		15 198	0	23 575	3 921	0	27 496	0	0	10 255	43	2 043	52	0	0	12 298	45
Barnehagar	11 880 748	1 848 272	4 600 365	-1 322 229	19 651 614	12 776 531	1 763 901	5 144 770	-1 317 000	21 002 202	895 783	7	-84 371	-5	544 405	11	5 229	-0	1 350 588	6
Grunnskular, PPT, Kulturskolen.	80 381 623	4 274 884	23 535 297	-4 542 175	112 733 979	78 378 098	3 880 375	25 185 791	-4 565 000	112 009 264	-2 003 525	-3	-394 509	-10	1 650 494	7	-22 825	0	-724 715	-1
Barn, familie og helse*	15 735 195	3 758 031	6 002 581	-722 938	26 218 745	16 093 682	5 155 777	6 933 506	-700 000	28 882 965	358 487	2	1 397 746	27	930 925	13	22 938	-3	2 664 220	9
Pleie og omsorgsavdelinga	63 308 116	20 907 604	27 031 655	-6 016 801	117 264 175	68 846 022	17 846 789	30 869 873	-5 957 600	123 520 284	5 537 906	8	-3 060 815	-17	3 838 218	12	59 201	-1	6 256 109	5
Bu- og habiliteringsavdelinga*	24 757 261	9 685 220	10 717 873	-3 077 819	48 238 173	27 230 486	8 850 343	12 570 475	-3 034 800	51 686 104	2 473 225	9	-834 877	-9	1 852 602	15	43 019	-1	3 447 931	7
Sosial og flyktning	4 273 853	2 328 447	1 515 914	-593 960	8 712 174	3 856 011	3 985 958	1 767 014	-588 500	10 197 483	-417 842	-11	1 657 511	42	251 100	14	5 460	-1	1 485 309	15
Kulturavdelinga	4 663 402	1 217 809	1 843 105	-75 436	7 799 751	5 044 591	1 059 815	2 159 554	-30 100	8 294 060	381 189	8	-157 994	-15	316 449	15	45 336	-151	494 309	6
Utviklingsavdelinga	4 598 674	7 768	1 566 252	-584 148	6 756 842	4 760 302	608 250	1 794 957	-552 900	7 716 409	161 628	3	600 482	99	228 705	13	31 248	-6	959 567	12
Anleggs- og driftsavdelinga	10 567 677	844 230	3 762 982	-246 479	15 421 368	11 577 137	1 141 592	4 498 975	-244 000	17 461 704	1 009 460	9	297 362	26	735 993	16	2 479	-1	2 040 336	12
Eigedomsavdelinga*	11 478 565	2 026 392	4 142 606	-1 325 199	18 972 762	13 111 328	1 721 984	5 213 811	-1 278 500	21 325 623	1 632 763	12	-304 408	-18	1 071 205	21	46 699	-4	2 352 861	11
Ø-hjelp, mottak	131 337	5 272	47 236	-8 194	192 039	127 832	61 500	66 850	0	256 182	-3 505	-3	56 228	91	19 614	29	8 194	0	64 143	25
Skatt, ramme, finans, tilskot	0	0	-9 130 059		-9 130 059	1 399 125	0	-10 192 600	0	-8 793 475	1 399 125	100	0	0	-1 062 541	10	0	0	336 584	-4
SUM	250 534 306	48 296 279	81 938 320	-19 973 603	400 742 508	262 116 550	48 259 441	92 670 428	-19 664 400	422 710 819	11 582 244	4	-36 838	-0	10 732 108	12	309 203	-2	21 968 311	5

*Innanfor folkevalde er løn til ordførar og varaordførar lagt under fastløn, medan møtegodtgjersle og tapt arbeidsgodtgjersle går fram under variabel løn.

* Innanfor personal og org. Avdelinga utgjør lønn lærlingar nesten 1,2 mill kr og er ført mot fastløn

*Innanfor barn, familie og helse inngår arbeidsgodtgjersle for støttekontakt, avlastning og fosterheim

*Innanfor bu og habilitering ligg arbeidsgodtgjersle for avlastning og støttekontakt under variabel løn

* Innanfor eigedomsavdelinga inngår lønsmkostnader knytt til reinhaldarar under fastløn

Avdelinga for grunnskule, PPT og kulturskolen hadde over 2 mill kr i meirforbruk i høve fastløn, medan ein hadde ca. 1,6 mill kr i mindreforbruk i høve sosiale utgifter. Pleie og omsorgsavdelinga hadde eit mindreforbruk på ca. 5,5 mill kr i høve fastløn og ca. 3,8 mill kr i mindreforbruk i høve sosiale utgifter, medan dei hadde ca. 3 mill kr i meirforbruk i høve variabel løn. Bu- og habiliteringsavdelinga hadde 2,4 mill kr i mindreforbruk i fastløn og ca. 1,85 mill mindreforbruk i høve sosial utgifter. Avdelinga hadde ca. 0,83 mill kr meirforbruk i høve variabel løn. Anleggs- og driftsavdelinga hadde ca. 1 mill kr i mindreforbruk i fastløn og

ca 0,7 mill kr i sosiale utgifter. Egedomsavdelinga hadde ca. 1,6 mill kr i mindreforbruk på fastløn og ca 1 mill kr i sosiale utgifter.

Som det går fram i tabellen ovanfor såg ein stort sett mindreforbruk på dei aller fleste avdelingane når det gjaldt fastløn og sosiale utgifter. Samla sett hadde avdelingane eit mindreforbruk på ca 11,5 mill kr i fastløn sett opp i mot revidert budsjett. I høve sosial utgifter hadde kommunen ca 10,7mill kr i mindreforbruk. Desse utgiftene består hovudsakeleg av pensjonskostnad og det kan derfor sjå ut som at dei budsjetterte pensjonskostnadane har vore høgare enn dei reelle kostnadane.

Kjøp av varer/ tenester, eigenproduksjon

Omfattar som hovudregel utgifter som er knytt til kjøp av varer og tenester som inngår i kommunen sin eigen produksjon.

Kjøp av varer/tenester som inngår i kommunal tenesteproduksjon

Konto 11000-12999

	Rekneskap	Budsjett	Avvik budsjett	Avvik %
Avdelingar	Kjøp av varer/tenester, eigenproduksjon	Kjøp av varer/tenester, eigenproduksjon	Kjøp av varer/tenester, eigenproduksjon	
Folkevalde	1 146 479	800 786	-345 693	-43
Administrativ leiging	1 346 538	1 104 927	-241 611	-22
Servicetorget	461 196	486 132	24 936	5
Fellessekretariatet	708 804	698 700	-10 104	-1
Økonomiavdeling	421 677	499 086	77 409	16
Personal- og organisasjonsavdelinga	3 162 858	3 455 250	292 392	8
Informasjonsteknologi	1 494 515	1 415 242	-79 273	-6
Overføringar	25 659	37 740	12 081	32
Barnehagar	1 112 532	1 333 548	221 016	17
Grunnskular,PPT,Kulturskulen m.m.	12 070 333	13 702 806	1 632 473	12
Barn, familie og helse	7 996 968	5 975 370	-2 021 598	-34
Pleie og omsorgsavdelinga	12 307 349	11 649 830	-657 519	-6
Bu- og habiliteringsavdelinga	1 872 366	1 848 276	-24 090	-1
Sosial og flyktning	610 175	562 938	-47 237	-8
Kulturavdelinga	9 468 536	7 256 972	-2 211 564	-30
Utviklingsavdelinga	3 107 310	1 775 922	-1 331 388	-75
Anleggs- og driftsavdelinga	13 781 667	11 297 260	-2 484 407	-22
Egedomsavdelinga	20 032 859	11 381 499	-8 651 360	-76
Ø-hjelp, mottak	0	30 600	30 600	100
Skatt, ramme, finans, tilskot	567 612	494 700	-72 912	-15
Sum avdelingar	91 695 431	75 807 584	-15 887 847	-21

Seks avdelingar hadde avvik større enn 1 mill kr i høve kjøp av varer og tenester (eigenproduksjon). Grunnskule m.m hadde eit mindreforbruk i høve revidert budsjett på ca 1,6 mill kr. Barn, familie og helse avdelinga hadde eit meirforbruk på ca 2 mill kr. Kulturavdelinga hadde eit meirforbruk på ca 2,2 mill kr medan utviklingsavdelinga hadde ca

1, 3 mill kr i meirforbruk. Innanfor teknisk og eigedom hadde anleggs- og driftsavdelinga eit meirforbruk på nesten 2,5 mill kr, medan eigedomsavdelinga hadde eit meirforbruk på ca 8,6 mill kr.

Totalt sett hadde avdelingane eit meirforbruk på ca 15,8 mill kr knytt til kjøp av varer og tenesteproduksjon for avdelingane sett opp i mot revidert budsjett. Det er ikkje vurdert omfang av meirinntekter, då desse skulle og vore budsjetterte evt. rapporterte for politisk budsjettendring

Kjøp av varer/tenester, framandproduksjon

Omfattar som hovudregel utgifter som er knytt til kjøp av varer og tenester som erstattar i kommunen sin eigen produksjon.

Kjøp av varer og tenester som erstatter kommunal tenesteproduksjon

Konto 13000-13999

	Rekneskap	Budsjett	Avvik budsjett	Avvik %
Avdelingar	Kjøp av varer/tenester, framandproduksjon	Kjøp av varer/tenester, framandproduksjon	Kjøp av varer/tenester, framandproduksjon	
Folkevalde	314 393	297 300	-17 093	-6
Administrativ leiding	469 787	384 000	-85 787	-22
Serviceforretning	1 698	30 000	28 302	94
Fellessekretariatet			0	0
Økonomiavdeling	306 831	335 000	28 169	8
Personal- og organisasjonsavdelinga	2 543	20 000	17 457	87
Informasjonsteknologi	1 606 950	1 747 240	140 290	8
Overføringer	1 986 183	1 993 700	7 517	0
Barnehagar	49 154 736	46 355 300	-2 799 436	-6
Grunnskular,PPT,Kulturskulen m.m.	4 582 688	5 023 100	440 412	9
Barn, familie og helse	12 316 977	10 785 200	-1 531 777	-14
Pleie og omsorgsavdelinga	490 656	284 534	-206 122	-72
Bu- og habiliteringsavdelinga	3 556 226	3 476 784	-79 442	-2
Sosial og flyktning	4 609 254	1 370 000	-3 239 254	-236
Kulturavdelinga	1 987 773	13 000	-1 974 773	-15 191
Utviklingsavdelinga	90 230	5 000	-85 230	-1 705
Anleggs- og driftsavdelinga	2 520 849	3 191 800	670 951	21
Eigedomsavdelinga	787 030	330 000	-457 030	-138
Ø-hjelp, mottak	43 925	0	-43 925	0
Skatt, ramme, finans, tilskot	9 821	0	-9 821	0
Sum avdelingar	84 838 549	75 641 958	-9 196 591	-12

I samband med kjøp av varer og tenester framandproduksjon er det fleire avdelingar som viser større budsjettavvik. Fire avdelingar hadde meirforbruk på over 1 mill kr.

Barnehageavdelinga viser ca. 2,8 mill kr i meirforbruk. Barn, familie og helse viser ca. 1,5 mill kr i meirforbruk. Sosial og flyktning hadde det største avviket med eit meirforbruk på ca. 3,2 mill kr, medan kulturavdelinga hadde nesten 2 mill kr i meirforbruk. Det er enkelte avdelingar som også hadde meirforbruk i kjøp av varer/tenester som inngår i kommunal

tenesteproduksjon. Totalt hadde avdelingane eit meirforbruk på ca 9,1 mill kr knytt til kjøp av varer og tenester framandproduksjon.

Overføringsutgifter

Konto 14000-14999

	Rekneskap	Budsjett	Avvik budsjett	Avvik %
Avdelingar	Overføringsutgifter	Overføringsutgifter	Overføringsutgifter	
Folkevalde	260 894	272 058	11 164	4
Administrativ leing	308 476	71 451	-237 025	-332
Serviceforretning	63 589	62 832	-757	-1
Fellessekretariatet	96 502	161 527	65 025	40
Økonomiavdeling	47 994	72 583	24 589	34
Personal- og organisasjonsavdelinga	78 822	125 374	46 552	37
Informasjonsteknologi	437 983	290 672	-147 311	-51
Overføringar	51 648 723	46 054 335	-5 594 388	-12
Barnehagar	633 730	2 231 094	1 597 364	72
Grunnskular,PPT,Kulturskulen m.m.	1 760 374	2 595 672	835 298	32
Barn, familie og helse	4 574 329	2 340 881	-2 233 448	-95
Pleie og omsorgsavdelinga	2 266 339	1 674 623	-591 716	-35
Bu- og habiliteringsavdelinga	221 653	-77 176	-298 829	387
Sosial og flyktning	5 157 867	3 649 568	-1 508 299	-41
Kulturavdelinga	1 591 485	2 331 484	739 999	32
Utviklingsavdelinga	516 354	221 326	-295 028	-133
Anleggs- og driftsavdelinga	1 565 874	927 477	-638 397	-69
Eigedomsavdelinga	2 618 379	2 363 040	-255 339	-11
Ø-hjelp, mottak	-74 036	7 650	81 686	1 068
Skatt, ramme, finans, tilskot	220 336	-8 669 675	-8 890 011	103
Sum avdelingar	73 995 668	56 706 796	-17 288 872	-30

Dei største avvika er knytt til avdelingane overføringar og skatt/ramme, finans, tilskot. Overføringsområdet hadde eit overforbruk på ca. 5,6 mill kr og skatt/ramme, finans, tilskot hadde eit meirforbruk i høve budsjett på ca. 8,9 mill kr.

Barnehageavdelinga hadde eit mindreforbruk på ca. 1,5 mill kr, medan avdelingane barn/familie/helse og sosial/flyktning hadde overforbruk på ca. 2,25 mill kr og 1,5 mill kr. Totalt sett såg ein eit meirforbruk i høve budsjett på ca 17 mill kr i høve overføringsutgifter.

Finansutgifter

Konto 15000-15999

	Rekneskap	Budsjett	Avvik budsjett	Avvik %
Avdelingar	Finans	Finans	Finans	Finans
Skatt, ramme, finans, tilskot	77 198 173	53 003 224	-24 194 949	-46
Sum alle avdelingar	86 274 795	61 454 909	-24 819 886	-40

Avviket innan skatt/ramme/finans viser ca. 24,2 mill kr. Det var budsjettert med ei utgift på ca 53 mill kr, medan rekneskapen viste ei utgift på ca 77,2 mill kr. Totalt hadde alle avdelingane finansutgifter på 86,3 mill kr medan revidert budsjett var på 62,5 mill kr. Av dette utgjorde avvik i avskrivningar 12,5 mill kr.

5.2 Vurdering og konklusjon

Kommunen har vedteke bruttobudsjettering, dvs at budsjettet er vedteke med brutto inntekter og brutto utgifter. Fleire av kommunen sine avdelingar viste større budsjettavvik i forhold til vedtekne inntekts- og kostnadsrammer. Det er gjennomført få tiltak, og/eller budsjettkorrigeringar i samband med budsjettavvika.

Som ein registrerar har dei fleste avdelingane hatt meirforbruk knytt til kostnad/utgiftssidene som ein har kontrollert og spesielt då kjøp av varer og tenester (eigen- og framandproduksjon, overføringsutgifter og finansutgifter. Når dei fleste avdelingane samla sett fekk mindreforbruk kan det tyde på at meirforbruket har vore finansiert med meirinntekter som ikkje har vore teke inn i budsjettet.

Viss det er meirforbruk på kostnadssida som er finansiert med meirinntekter som etter reglementet kan disponerast administrativt, skal det og gjennomførast administrative budsjettendringar. Dette er spesielt viktig dersom budsjettet skal vere eit styringsverktøy.

6 Anbefalingar

1. Kommunen bør sette i verk tiltak for å følgje opp økonomireglementet mht. månadsrapportering til formannskapet.
2. Kommunen bør rapportere på rekneskapskjema 1A i budsjettkontrollrapportane slik at ein kan samanlikne rapporteringa direkte med vedteke budsjett og rekneskap.
3. Kommunen bør oppdatere økonomireglementet i høve gjeldande organisering (kap 2.2.2).
4. Kommunen bør vurdere å utarbeide ein felles mal for korleis dei verbale beskrivingane i budsjettkontrollrapportane skal utarbeidast, kva dei skal innehalde, og sikre at alle einingar/avdelingar rapporterar.
5. Kommunen bør utarbeide tilfredstillande rutinar for at meirinntekter som overstig rapporteringsgrensene i økonomireglementet, evt. mindreforbruk vert rapportert inn så raskt som råd slik at dei kan handsamast politisk.

7 Rådmannen sin kommentar

Hei,

Eg har ikkje fleire merknader utover at eg har tatt sikte på å legge fram eit revidert økonomireglement 1. halvår 2017.

Helsing

Olaus-Jon Kopperstad

Rådmann

Administrativ leiing